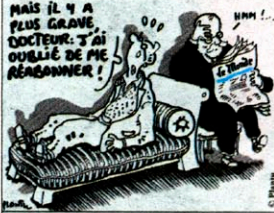

JEAN PLANTU

1951 - Paris'te doğdu.
1971 - Tıp eğitimini bırakarak Belçika'da Hergé'nin kurduğu Saint-Luc çizgiroman okuluna girdi.
1972 - İlk karikatürü (Vietnam üzerine) Le Monde'da yayımlandı.
1974 - "Le Monde Diplomatique" için çizmeye başladı.
1982 - Cumartesi'leri Le Monde'ün birinci sayfasına çizmeye başladı.
1985 - Le Monde'ün birinci sayfasına

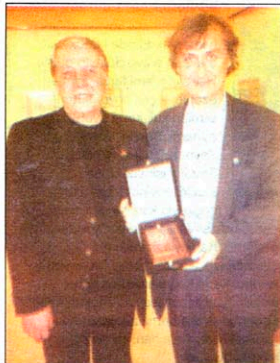

her gün çizmeye başladı.
1991 - L'Express dergisi için de çizmeye başladı.
1995 - Le Monde'da yeni oluşum... Plantu'nün konu seçme özgürlüğü kısıtlanıyor.
1998 - Fransa Posta İdaresi, Plantu'nün bir çizimini 3 franklık bir pulda kullandı, 8.5 milyon adet basılan pul "Sınır Tanımayan Doktorlar" kuruluşunun yanına satışa sunuldu. ◀

görüştüme, bildiğimi o meşhur resimler çiziliyor.

Sonra kasetlerle eve dönüyorum ve hayret! Hiç tepki yok. Gazetem başta olmak üzere, kimse bu röportajla ilgilenmiyor... Aradan tam dokuz ay geçiyor, Tunus'taki bu görüşmeden kimselerin haberi yok. Çünkü "gazetecilere" göre, bir karikatürünün Ortadoğu gibi son derece ciddi bir konuda böylesine ilginç bir röportaj yapması mümkün değil!

Bu arada Fransa'da "Scoop d'Angers Festivali"ne kasetimin katılıyorum ve en iyi "belgesel ödülü"nü kazanıyorum. İşte o noktada Liberation gazetesi röportajımla ilgileniyor ve iki sayfa da yayımlamak istiyorlar. Tamam diyorum, Le Monde gazetesindeki yayın yönetmenine de durumu bildiriyorum.

Nezh Danyal, Plantu ile...

"Bakin, yarın Liberation'da böyle bir yazı çıkacak" diyorum. Yayın yönetmenim ilk kez tepki veriyor ve "Bu yazı Liberation'da yayımlanırsa Le Monde'dan kovulursun!" diyor. Tabii derhal telefon edip Liberation'dan özür diliyorum. Ertesi gün Le Monde röportajı bir sayfa ayırıyor. Ondan sonra insanların ilgisi artıyor ve 1992 yılının nisan ayında, yani sözleşişim neredeyse bir yıl sonra(!) kaset televizyonda gösteriliyor. Ne var ki, bu defa da gelen tepki karşısında şaşkına dönüyorum... Hele okurun tepkisi muhteşem!.. Bugün, aradan on yıl geçmiş olmasına rağmen, hâlâ gezdiğim ülkelerde, kentlerde, Strasbourg'da olsun, işte burada, Ankara'da olsun, bu röportajlardan söz ediliyor...

Ancak öte yandan, bazı gazetecilerden yene de çıt çıkmıyor. Orneğin o tarihlere pek popüler olan Anne Sinclair, ki kendisi Yahudidir ve Arafat ile görüşmemden önce beni dikkatli olmam konusunda uyarmıştır, ne dense bu röportajdan hiçbir zaman söz etmedi; oysa ona kasetin bir kopyasını vermiştim. **Bunda karikatürücü kimliğinizin rolü var herhalde...**

Elbette!.. Bir kere onların kulübüne ait değiliz. Bizler iki süttün on santime sığdırılacak resimler yapan uslu, cici çocuklarız. Yermizden kırdamadığımız sürece sorun yok, herkes tarafından çok seviliriz.

1992 yılında, Oslo Barış Görüşmeleri'nden hemen önce Arafat ile Şimon Peres'imzalatılmış olduğunuz belge-karikatürünüzü bugün Arafat ile Şaron'a imzalatır mıydınız? Yoksa henüz sırası gelmedi diye mi düşünürdünüz?

Karikatürün dili o kadar esrarlı ve büyüldür ki, ister diplomaside olsun ya da birbirlerini anlamakta güçlük çeken insanların arasında, barışa giden yolu bulursa, kolaylıkla tercümanlık yapabilir. Cezayir'de halen sürmekte olan iç savaşta bile, bir karikatürücünün iki taraf arasında arabuluculuk rolünü başarıyla kotarabileceğine inanıyorum. Dahası, bugün Şaron ile Arafat'ı Filistin ve İsrail bayraklarının yer aldığı aynı karikatürü göstersem, her ikisinin de tereddüt etmeden imzalayacaklarına eminim.

Ancak hemen ilave edeyim, ben bir diplomat değilim. Okurlarımdan sık sık değişik taraflar arasında arabuluculuk yapma önerileri alırım. Ama bu benim mesleğim değil ki... Arafat söyleşişi bir tesadüf, arkası gelmez... Devam etmek istemiyorum. Aksi halde bir diplomasi makinesine dönüştürürüm...

Biraz da kişisel sorulara geçsem... 1970 sizin için oldukça anlamlı bir yıl olmuş...

En zor yılım!.. Ailem muhafazakardı, kiliseye bağlıydılar. Babam sanatla ilgilenmemi hoş görmezdi. Bir gün tıp eğitimimi bıraktığımı, Belçika'ya Hergé'nin okuluna resimli roman çizmeye gideceğimi, Yahudi kız arkadaşım ile evleneceğimi bildirdim. Dahası bu evliliği kilisede yapmayacaktım...

Sonuç?..

Babamın elinden, kardeşimin yardımıyla kurtuldum...

Peki, tıp eğitimini yarım bırakıp karikatür öğrenmek nereden aklınıza geldi?

Başka ne yapabiliirdim ki? Okuldan atılmıştım...

Aileniz daha sonra sizi nasıl karşıladı?

Alıştılar...

Bir röportajda "Le Monde Diplomatique" için çizmediğinizi, çünkü bu dergiyi fazlasıyla İsrail karşıtı bulduğunuzdu okumuştum. Oysa sizin için "antisemitizm" diyenler varmış. Doğru mu bu?

Evet. Özellikle Arafat ile yaptığım röportajdan sonra ne dense bu damgayı yedim.

Antisemit misiniz?

Benimle görüşmekten kaçınan Fransız entelektüelleri var, mesela Siné... Sizi antisemit bulduğum için mi?

Ne gezer... Beni aşırı İsrail yanlısı olmakla suçluyor, Siné'ye göre ben azılı bir Siyonistim!..

Karikatürü meslek olarak icra ediyorsunuz, peki sanatla ilişkili herhangi bir hobinizin var mı?

Var tabii, fırsat buldukça heykel yapıyorum.

Tıpkı Daumier gibi demek... Ne tür heykeller bunlar?

Alçıdan, metalden figürler, siyaset dışına çıkmaya çalışıyorum.

Bir tanesini tarif edebilir misiniz?

Mesela süpermarketlerdeki alışveriş arabasıyla yargı dosyalarını taşıyan bir hâkimim...

Evet, gerçekten de siyasi değillermiş!.. Bunları sergileyecek misiniz?

2002 yılında, Paris'teki Musée Carnava-

let'de ilk resim ve heykel sergimi açacağım.

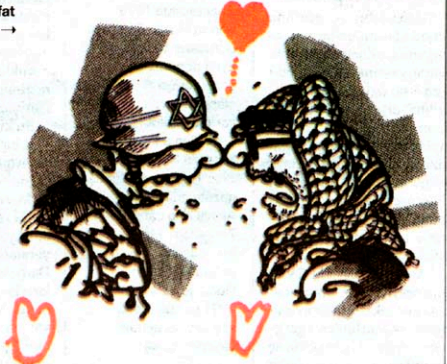
Zaman zaman kimseye yaranamamaktan rahatsızlık duyuyormusunuz?

Bu duruma artık alıştım sayılır. Aslında hoşuma bile geliyor. Kimse benim için, "Bu adam bizdendir!" dememeli. Benim işim insanların rahatını kaçırmak.

İnsanların rahatını kaçırayım derken kendi rahatınız kaçmıyor mu?

Kaçtığı oluyor tabii. Mesela İsrail'in çekilmesinden sonra Lübnan'da krallar gibi ağrılmıştım. Ev sahipleri tarafından büyük itibar görüyordum. Ta ki gazetemde "Suriyelilerin de Lübnan'ı terk etme zamanı geldiği" şeklinde karikatürlerim yayımlanmaya dek. O andan itibaren tılımsız bozuldu. Birden çevremde soğuk rüzgârlar esmeye başladı. Ayrılrken uğurlamaya kimse gelmedi! ◀

Sağdaki kalp Arafat tarafından çizildi →

Altteki kalpler Perès tarafından çizildi →